

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Anslag 2:4 Krisberedskap Uppföljning 2019

Redovisning av uppdrag i MSB:s
regleringsbrev för 2020

Anslag 2:4 Krisberedskap Uppföljning 2019

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för finansiering av beredskapsutveckling

Kontaktperson: Camilla Odenberg
Tryck: DanagårdLiTHO

Publ nr: MSB1544 – april 2020
ISBN: 978-91-7927-035-3

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) finansierar verksamhet hos myndigheter, kommuner, regioner, frivilliga försvarsorganisationer och forskningsutövare genom anslag 2:4 Krisberedskap. Syftet med finansieringen är att stärka samhällets samlade krisberedskap. Den här rapporten omfattar exempel på åtgärder som vidtagits under 2019 och en samlad bedömning av åtgärdernas resultat.

Under 2019 omfattade anslaget 1 353 915 tkr och har finansierat ett antal riktade insatser från utbildning av frivilliga och studier om olyckor i hem- och fritidssektorn till kartläggning av försörjningskedjor i olika sektorer, internationella samarbeten och övningar samt större investeringar. Åtgärderna som vidtagits bygger oftast på samarbete och samverkan mellan flera aktörer och avser åtgärder som annars riskerar att hamna mellan olika aktörers ansvar. Det här öppnar för stora möjligheter att genomföra åtgärder som annars riskerar att inte bli gjorda – överhuvudtaget, lika snabbt eller i samma omfattning.

MSB gör bedömningen att anslaget i större utsträckning än tidigare används till konkreta beredskapsåtgärder. Säkerhetsskydd är ett område där kunskap och förmåga ökat under året. Utvecklingen syns hos länsstyrelser, kommuner och regioner genom investeringar inom ramen för anslaget, som både omfattar utrustning och utbildning. De frivilliga försvarsorganisationerna har också förbättrat sina förutsättningar att möta kraven på säkerhetsskydd. Det är en av flera delar i att stärka organisationernas roll i totalförsvaret.

MSB ser också ett tydligare fokus än tidigare på civilt försvar i de utvecklingsprojekt som myndigheterna avslutat. Länsstyrelserna har genomfört åtgärder för att höja medvetandet och kompetensen hos kommuner och regioner samt förbättra deras förutsättningar för planläggningen inför höjd beredskap. Kommunerna har påbörjat arbetet med krigsorganisation och krigsplacering även om de har kommit olika långt i det arbetet. MSB gör bedömningen att den ersättning kommuner och regioner erhåller från anslaget är av stor betydelse för att lägga grunden för arbetet med det civila försvaret.

Anslaget är ett viktigt verktyg i arbetet med att stärka samhällets samlade beredskap. MSB arbetar utifrån en nationell helhetssyn över vilka sårbarheter och brister som finns i samhället och i dialog med aktörerna riktas finansieringen till de insatser som mest effektivt åtgärdar bristerna. I den pågående smittspridningen av Covid-19 noteras att flera satsningar utgör en viktig grund i den pågående hanteringen även om beredskapen hade kunnat vara bättre. MSB avser vidareutveckla formen för myndigheternas finansiering från enskilda utvecklingsprojekt mot längre program och utöka dialogen med sökande myndighet. Detta för att skapa ökad effektivitet och flexibilitet och ge aktörerna mer förutsägbarhet och långsiktiga förutsättningar vilket kommer att stärka samhällets krisberedskap och civilt försvar.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	Uppdrag och avgränsningar	5
1.2	Genomförande.....	5
2	SÅ HAR ANSLAGET FÖRDELATS	6
3	MEDEL TILL MYNDIGHETER	9
3.1	Genomförd verksamhet.....	10
3.1.1	Transporter.....	11
3.1.2	Hälso- och sjukvård samt omsorg	12
3.1.3	Livsmedel och dricksvatten.....	13
3.1.4	Skydd och säkerhet	13
3.1.5	Generell förmåga	14
3.2	Nya utvecklingsprojekt 2019.....	15
4	MEDEL TILL LÄNSSTYRELSER	16
4.1	Genomförd verksamhet.....	17
4.1.1	Förbättrade förutsättningar och planering	17
4.1.2	Påbörjad planläggning för civilt försvar.....	17
4.1.3	Arbete med säkra kommunikationer.....	18
5	MEDEL TILL KOMMUNER	19
5.1	Genomförd verksamhet.....	20
5.1.1	Kommunernas arbete med krisberedskap	20
5.1.2	Kommunernas arbete med civilt försvar.....	20
6	MEDEL TILL REGIONER	22
6.1	Genomförd verksamhet.....	23
6.1.1	Regionernas arbete med krisberedskap	23
6.1.2	Regionernas arbete med civilt försvar	24
7	MEDEL TILL FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPER	25
7.1	Genomförd verksamhet.....	26
7.1.1	Långsiktig strategisk planering	26
7.1.2	Säkerhetsskyddsanalys	26
7.1.3	Krisberedskapsveckan.....	27
8	MEDEL TILL FORSKNING	28
8.1	Genomförd verksamhet.....	28
8.1.1	Civilt försvar	28
8.1.2	Allvarliga olyckor och dödsfall i hem- och fritidssektorn	29
8.1.3	Radikalisering och våldsbejakande extremism	29
8.1.4	Farliga ämnen.....	29
8.2	Ny forskningsstrategi för ökat genomslag.....	30
9	UTVECKLING AV ANSLAG 2:4 KRISBEREDSKAP	31

BILAGA 1 - TABELLER

1 Inledning

1.1 Uppdrag och avgränsningar

Enligt regleringsbrev för 2020 ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) redovisa goda exempel och en samlad bedömning av resultatet av de åtgärder som berörda myndigheter, kommuner, landsting (regioner), frivilliga försvarsorganisationer och forskningsutförare har vidtagit under 2019 med hjälp av finansiering från anslag 2:4 Krisberedskap. Myndigheten ska lämna redovisningen till regeringen senast den 29 april 2020.

De bedömningar MSB lämnar i den här rapporten avser rapporterade resultat av de åtgärder som vidtagits med stöd av medel från anslag 2:4 Krisberedskap under år 2019. Bedömningarna ska inte uppfattas som en bedömning av samhällets krisberedskapsförmåga eller bedömning av risker och sårbarheter i det svenska samhället.

1.2 Genomförande

Underlag för bedömningar kommer till stor del från de enkätsvar olika aktörer har lämnat som en del i den årliga uppföljningen av beviljade medel. MSB har gjort en översiktlig, kvalitativ analys av underlaget och värderat aktörernas redovisningar om anslagsfinansierade åtgärder.

De utvecklingsprojekt som myndigheter avslutat under 2019 har följts upp och utvärderats genom frågor om mål- och resultatuppfyllnad, målgrupper, samverkan samt om åtgärderna har kommit till nytta vid en inträffad händelse. Liknande utvärderingar har gjorts av samtliga länsstyrelser för den ersättning som går till deras stöd lokalt och regionalt samt av frivilliga försvarsorganisationer för den ersättning som utgått för uppdragsersättning. Utvärderingarna lämnades i december 2019. Informationen i kapitlet om myndigheter är kompletterad med publicerad information om avslutade projekt och intervjuer med projektledare.

Kommunernas respektive regionernas redovisning av genomförda uppgifter enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) rapporterades till MSB i januari till februari 2020. Kommunerna rapporterade indikatorer i deras risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)¹ och svarade på frågor om deras arbete med civilt försvar. Regionerna svarade på frågor som rör både krisberedskap och civilt försvar. Denna information har använts som underlag för uppföljningen av anslaget för 2019.

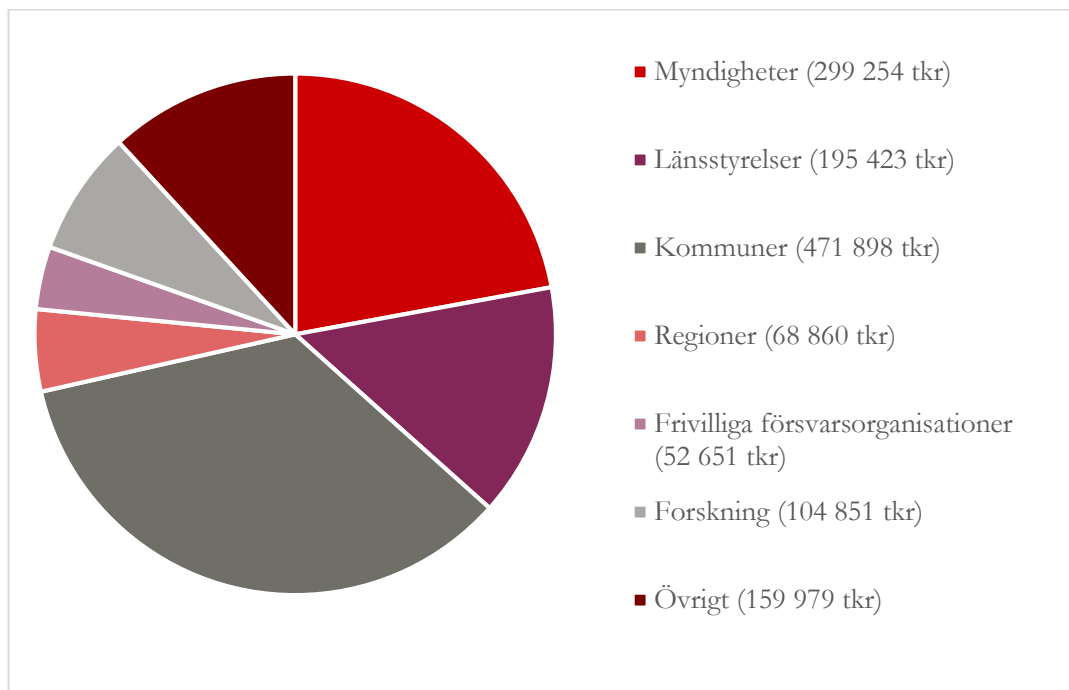
Bedömningen av den forskningsbaserade kunskapens effekter görs utifrån uppföljningar av varje forskningssatsning samt större utvärderingar som genomförs för vissa längre projekt och forskningsmiljöer.

¹ Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)

2 Så har anslaget fördelats

Anslaget fördelas till flera aktörer för att öka samhällets förmåga att hantera kriser och höjd beredskap.

Anslag 2:4 Krisberedskap har finansierat verksamhet om 1 353 915 tkr under år 2019, se tabell 1 i bilaga 1. En kort introduktion av vad de olika aktörerna tilldelas medel för följer nedan.

Figur 1 Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap 2019 per aktörgrupp

Myndigheter² kan varje år ansöka om medel till utvecklingsprojekt från anslaget. Utvecklingsprojekten ska syfta till att stärka samhällets samlade beredskap för och förmåga att hantera allvarliga kriser och dess konsekvenser samt åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret.

I kapitel 3 ges exempel på utvecklingsprojekt som bevakningsansvariga myndigheter har genomfört under året.

Länsstyrelser kan vart fjärde år söka medel för arbete med att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar i länen och beviljas då medel för fyra år framåt. Ersättningen som används ska motfinansieras av länsstyrelsen³.

² Här avses de myndigheter exklusive länsstyrelserna som anges i bilaga till förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, eller som har pekats ut efter särskilt beslut av regeringen eller av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

³ Motfinansieringen innebär att länsstyrelsen måste lägga egna medel på åtgärder inom ramen för krisberedskap och civilt försvar som motsvarar det belopp som beviljas från anslag 2:4 Krisberedskap.

Länsstyrelserna har också möjlighet att årligen ansöka om medel för vissa större investeringar eller visst stöd för omfattande planeringsinsatser vid internationella och nationella övningar. Länsstyrelserna tilldelas också medel för planering och deltagande i TFÖ 2020 samt ledningsplatsåtgärder.

I kapitel 4 redogörs för den verksamhet som länsstyrelserna har bedrivit för årets anslagsmedel med fokus på stöd lokalt och regionalt.

Kommuner får en årlig ersättning från anslaget för att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser och upprätthålla en grundläggande förmåga till civilt försvar, i enlighet med uppgifter i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna regleras i överenskommelser⁴ mellan MSB och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Kommunerna kan också ansöka om att få viss medfinansiering från anslaget för iordningställande och utveckling av ledningsplatser.

I kapitel 5 beskrivs den verksamhet som kommunerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Regioner får precis som kommunerna ersättning i enlighet med LEH och ersättningen nivå regleras i en överenskommelse⁵ mellan MSB och SKR. Ersättningen ska bidra till att minska sårbarheten i regionernas verksamhet, stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och öka förmågan till civilt försvar. Även regionerna kan ansöka om att få viss medfinansiering från anslaget för iordningställande och utveckling av ledningsplatser.

I kapitel 6 redovisas för verksamhet som regionerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Frivilliga försvarsorganisationer (FFO)⁶ har möjlighet att ansöka om ersättning för uppdrag som syftar till att höja krisberedskapen i samhället och främja totalförsvaret. För att beviljas medel från anslaget måste uppdragen uppfylla de ändamål som regeringen fastställt för anslaget och vara förenliga med förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. MSB lämnar i huvudsak uppdrag inom utbildning, rekrytering och försvarsupplysning, men också vissa uppdrag utifrån behov av att stärka förmågan inom civilt försvar.

I kapitel 7 redogörs för den verksamhet som regionerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Forskning finansieras också av anslaget. MSB förmedlar medel via tematiska utlysningar där externa aktörer som universitet, högskolor eller forskningsinstitut kan ansöka om finansiering. Forskningen ska vara behovsriktad och möjlig att tillämpa i samhället.

⁴ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (MSB 2018-09779) och Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (MSB 2018-05681)

⁵ Överenskommelse om landstingens arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 (MSB 2018-05682)

⁶ Se vilka organisationer som omfattas i bilagan till förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet

I kapitel 8 redogörs för den forskningsverksamhet som har bedrivits för årets anslagsmedel.

Posten övrigt omfattar kostnader som MSB hanterar enligt villkor i regleringsbrevet. Här återfinns finansiering av skyddsrum, ersättning till SOS Alarm Sverige AB, större nationella samverkansövningar som Totalförsvarsövning 2020 och Barents Rescue samt nationella förstärkningsresurser, se fördelning i tabell 2 bilaga 1.

3 Medel till myndigheter

Bevakningsansvariga myndigheter söker medel från anslaget för utvecklingsprojekt med syfte att öka samhällets beredskap för kriser och civilt försvar.

MSB:s bedömning

Förmågan till både gemensam planering för och hantering av händelser har ökat, liksom förmågan att hantera internationellt stöd.

Förmågan inom flera prioriterade sektorsområden har ökat genom konkreta beredskapsåtgärder.

Kunskapen inom flera prioriterade sektorsområden har ökat avseende beroenden, försörjningskedjor och kontinuitetshantering vilket är av stor vikt för vidare förmågeutveckling.

Myndigheternas utvecklingsprojekt avser i ökad utsträckning konkreta beredskapsåtgärder och ett ökat fokus på civilt försvar.

Behov av satsningar är fortsatt stort och MSB har varit tvungen att prioritera bland flera viktiga projekt.

Även om projekten mer än tidigare resulterar i konkreta åtgärder snarare än kunskapsinhämtning ska man vara medveten om att det på många områden finns brister på en mer grundläggande nivå, vilka inte kan lösas enbart av projekt finansierade med anslag 2:4 Krisberedskap.

Anslag 2:4 Krisberedskap har år 2019 finansierat fler än 130 projekt hos 23 myndigheter för 299 254 tkr, se tabell 3a i bilaga 1 för anslagets fördelning per myndighet under 2019. Vid ansökan 2019 kunde myndigheterna också söka om medel för vissa kostnader för att förbereda och genomföra Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ 2020). Här sökte och beviljades 14 myndigheter omkring 67 855 tkr under perioden 2019-2021.

Under året avslutades finansieringen för 60 utvecklingsprojekt, se tabell 3b i bilaga 1. Projektbeskrivningarna och bedömningarna i det här kapitlet bygger främst på information från de projekten. Myndigheterna har i sina utvärderingar angett att flera projekt har kommit till nytta vid en eller flera inträffade händelser under året. Några exempel följer:

- Socialstyrelsen har arbetat med att implementera gemensamma grunder för samverkan och ledning⁷ i regionerna. Processen för inriktning och samordning har tillämpats av flera regioner vid inträffade händelser under året. En händelse som nämns är strömbortfall på sjukhuset i Nyköping.

⁷ Gemensamma grunder för samverkan och ledning är ett nationellt gemensamt arbetssätt vid samhällsstörningar, läs mer här: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samverkan-och-ledning/gemensamma-grunder-for-samverkan-och-ledning-vid-samhallsstorningar/>

- Totalförsvarets forskningsinstitut har tillsammans med MSB, Polismyndigheten och Försvarsmakten tagit fram enhetlig metodik och utbildning av Sveriges CBRN-enheter⁸. Projektet har stärkt och utvecklat förmågan att identifiera misstänkt farliga ämnen vid en händelseplats. Metoden och den expertstödsfunktion som utvecklades i projektet har använts vid flera insatser med misstänkt kontamination av farliga ämnen under 2019.
- Inom ramen för regionala och nationella särskilda händelser har Polismyndigheten kunnat tillämpa lägesbilder och lägesbildvertyg från projektet *Lokal och regional samverkan för att förebygga och hantera social oro, antagonistiska hot och händelser – en nationell strategi* för att planera både reaktiva och proaktiva åtgärder som inkluderat samverkan med både andra myndigheter och lokala aktörer.
- Sedan 2019 driver Livsmedelsverket projektet *Nationell expert- och analysstöd för förutsättningslös identifiering av hälsofaror i vatten vid kris och höjd beredskap* för att ta fram kunskaps- och analysstöd till vattenproducenter för analys av vattenprov för situationer där det råder misstanke om kontaminering, men av ett okänt ämne. En metod från projektet testades i samband med en förmodad förgiftning på en skola på Lidingö i Stockholm.

Underlaget för det här kapitlet lämnades i december 2019 och omfattar därför inte kopplingar till hantering av utbrottet av det nya Coronaviruset. Däremot kan MSB i skrivande stund se att flera projekt har kommit till nytta. Två exempel som omnämns i detta avsnitt är Socialstyrelsens/Lunds universitets projekt om läkemedelsförsörjning och MSB:s projekt om stöd till aktörerna för arbete med kontinuitetshantering.

3.1 Genomförd verksamhet

MSB har under 2019 finansierat projekt inom sex av de sju prioriterade områdena: transporter, hälso- och sjukvård samt omsorg, livsmedel inklusive dricksvatten, finansiella tjänster, information och kommunikation samt skydd och säkerhet. Inga projekt har bedrivits inom ramen för området energiförsörjning, däremot deltar exempelvis Energimyndigheten i andra myndigheters utvecklingsprojekt.

I 80 procent av de avslutade projekten bedömer ansvarig myndighet i uppföljningsenkäten att projektets resultat har ökat förmågan inom civilt försvar eller inom både krisberedskap och civilt försvar, jämfört med 53 procent av de projekt som avslutades föregående år. Majoriteten av de projekt som avslutats under året har hört till åtgärdsområdet funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och samhällsviktig informationsinfrastruktur, se mer under avsnitt *Nya projekt 2019* nedan.

⁸ CBRNE är den internationella förkortningen för Chemical, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive och används vid beskrivning av verksamhet inom området skadliga kemikalier, allvarliga smittämnen, radioaktiva ämnen, nukleära ämnen och explosiva ämnen. Se även Utvärdering Anslag 2:4-projekt inom området CBRNE, MSB1471 – februari 2020

Myndigheterna har för 53 av 60 avslutade projekt angett att projektet i hög eller mycket hög grad har uppnått målen som ställdes upp vid ansökan. I samtliga fall utom fyra anger projektansvarig myndighet att projektets resultat har eller kommer att införlivas i den ordinarie verksamheten. De projekt som inte införlivas har exempelvis varit studier eller framtagande av konceptutbildning som kan ligga till grund för fortsatt utveckling men inte i sin nuvarande form kommer att införlivas i befintlig verksamhet.

Ansvarig myndighet anger för 22 av projekten att samverkan med andra myndigheter inom ramen för projektet resulterat i en ökad förmåga att med gemensamma åtgärder förebygga och hantera kriser. För 51 av 60 projekt har uppgetts att samverkan i projektet har stärkt kontakterna mellan deltagande aktörer.

Nedan följer exempel på projekt som avslutats inom fyra prioriterade områden där projektens innehåll och resultat beskrivs närmare. Områdena är transporter, hälso- sjukvård samt omsorg, livsmedel inklusive dricksvatten samt skydd och säkerhet. I flera av de projekt som presenteras nedan har aktörerna lyft fram betydelsen av medel från anslag 2:4 Krisberedskap för möjligheten att genomföra projekten.

3.1.1 Transporter

Trafikverket har drivit projektet *Fördjupad nordisk samverkan mellan myndigheter i transportsektorn med fokus på svensk-finska samverkan*. Inom projektet kommer en handlingsplan tas fram, strukturer och bildar samverkansförutsättningar mellan svenska och finska transportmyndigheter, för att kunna etablera och dra nytta av en gemensam planering för att säkra prioriterade transportleders funktionalitet i alla beredskapslägen. Projektet har bidragit till en höjd förmåga både för sektorn och privata aktörer och sker i samverkan med berörda myndigheter som exempelvis Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen och Energimyndigheten. I februari 2020 fattade regeringen beslut om att Trafikverket har rätt att, med det finska Transport- och kommunikationsverket, skriva under ett samförståndsavtal för att öka ländernas samarbete⁹. Samarbetet ska omfatta dels arbete för att förebygga och hantera de konsekvenser av framtida händelser, dels mer operativ planering och förberedelser för förhållanden bortom fred.

Ett annat projekt som Trafikverket ansvarat för under året handlar om en *sammanhållen totalförsvarsplanering i transportsektorn*. En förstudie följt av en huvudstudie genomfördes för att beskriva möjliga samordningsformer för områdets aktörer. Studierna beskriver möjliga former för transportsektorns aktörer att samordna sig för att uppnå samsyn i arbetet inom ramarna för totalförsvarsplaneringen. Projektet har skapat förutsättningar för myndigheter, marknadsaktörer, frivilliga försvarsorganisationer och andra aktörer inom sektorn att uppnå samsyn och kunna driva en gemensam och sammanhållen totalförsvarsplanering. Arbetet har utgångspunkt i de behov av transporter som

⁹ Pressmeddelande Ökat samarbete med Finland inom transportområdet
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/02/okat-samarbete-med-finland-inom-transportområdet>

finns inför och vid höjd beredskap och ligger till grund för flera nu pågående förmågeuppbyggande projekt och satsningar, varav en del med medel från anslag 2:4 Krisberedskap.

3.1.2 Hälso- och sjukvård samt omsorg

Projektet *Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig* (RLM)¹⁰ drevs av Lunds Universitet med Socialstyrelsen som projektägare och beställare. Privata och offentliga aktörer har tillsammans kartlagt och studerat kedjorna för läkemedelsförsörjning utifrån sina perspektiv och därmed lagt en grund för att skapa en samlad syn på vad läkemedelsberedskap innebär. Resultatet av detta är en nationell systembild av hur de komplexa läkemedelsförsörjningskedjorna fungerar både nationellt och internationellt. Bland annat har varje regions läkemedelsförsörjning kartlagts för fortsatt kontinuitetshantering. Det kunskapsunderlag som projektet framställt innehåller bland annat förutsättningar och förhållanden i den nationella läkemedelsförsörjningen och i vägledningen finns ett specifikt exempel på konkret arbete i mallar för kontinuitetshantering (i samarbete med MSB:s utvecklingsprojekt *Kontinuitetshantering*, se nedan). Projektet bidrar också med ny kunskap då liknande studier av komplexa försörjningskedjor inte tidigare har genomförts. Projektet belyser sårbarheter i läkemedelsförsörjningen och utgör därmed en viktig del i det fortsatta arbetet med försörjningsberedskap för både läkemedel, sjukvårdsmateriel och blod. Kunskapsunderlaget har också varit användbart i samband med flödesanalyser i arbetet med hanteringen av smittspridningen av Covid-19.

MSB arbetar med vägledningen *Den robusta sjukhusbyggnaden* som är en uppdatering av Krisberedskapsmyndighetens vägledning *Det robusta sjukhuset* från 2008. Vägledningen ska publiceras under 2020. Vägledningens syfte är att skapa förutsättningar för att planera, projektera, bygga och förvalta sjukhusbyggnader inklusive deras fastighetstekniska installationer som behöver vara fungerande och funktionssäkra i vardagen och vid olika typer av samhällsstörningar. Den primära målgruppen är därför regionernas organisation såsom fastigheter, beredskap, skydd och säkerhet med mera. Ytterst handlar det om sjukvårdens förmåga att bedriva vård även vid störda förhållanden i samhället. I projektets styrgrupp har förutom MSB även representanter från Socialstyrelsen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och flera regioner deltagit. Ytterligare representanter från regioner och berörda myndigheter har deltagit i referensgrupper för de olika delprojekten.

Jordbruksverket har i projektet *Mobil förbränningsanläggning för material kontaminerat med smittämnen* investerat i en mobil förbränningsanläggning. Det möjliggör hantering av simultana utbrott av allvarlig djursmitta då material (såsom kadaver) kan behöva destrueras på platsen vid utbrottet¹¹. I och med projektet har robustheten ökat och sårbarheten minskat inom denna verksamhet.

¹⁰ Läs mer på <http://www.eat.lth.se/forskning/organisation-och-riskhantering/riskhantering/resursfoerstaerkt-laekemedelsfoersorjning-infoer-kris-hoejd-beredskap-och-krig>

¹¹ Utvärdering Anslag 2:4-projekt inom området CBRNE, MSB1471 – februari 2020

3.1.3 Livsmedel och dricksvatten

I projektet *Handbok för tillämpad klimatanpassning för dricksvatten*¹² har Livsmedelsverket tagit fram en handbok med tillhörande utbildningskoncept samt ett verktyg i Excel för att analysera dricksvattenförsörjningen. Livsmedelsverket har under längre tid sett behov av att öka kunskapen hos dricksvattenproducenterna om vad ett förändrat klimat kan ha för effekter, vilket också tydliggjorts vid händelser som tork under sommaren 2018.

Verktygen utgör ett stöd i arbetet med att säkerställa försörjning och kvalitet i dricksvattnet över tid med hänsyn till exempelvis översvämningar, torka, ändrade grundvattennivåer och temperaturförändringar. Under projektperioden har Livsmedelsverket arbetat med Sveriges kommuner och regioner (SKR), Svenskt vatten, Vattenmyndigheterna, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelser för att ta fram handboken. Utbildningsmaterialet har tagits fram tillsammans med Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) och Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Inom projektet har det hållits utbildningar i samtliga 21 län, med 100 deltagare från länsstyrelserna och 1 000 deltagare från kommuner. Utbildningen fokuserade på klimatförändringar på länsnivå samt vilka utmaningar som finns i de egna länen. Utbildningen skedde i form av workshops där dricksvattenproducenterna fick jobba med sina egen vattentäkter och följa metodiken i handboken. Föreläsningar följdes med praktiska övningar. Efter projektet har regionala grupper bildats på vissa håll till exempel Västernorrland som jobbar tillsammans med länsstyrelsen. Utbildningen går dels ut på att informera om riskerna och dels låta deltagarna använda sig av handbok och verktyg för att kunna göra egna systemanalyser i den egna verksamheten.

Livsmedelsverket har också arbetat med ett projekt för *Kontinuitet och funktionalitet i samhällsviktig verksamhet med fokus på livsmedelsförsörjning*. I utvärderingen uppger myndigheten att arbetet i projektet har bidragit till ökad kunskap om försörjningen på lokal och regional nivå samt beroenden och sårbarheter i kedjan. Projektet har inneburit att flera kommuner har påbörjat arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet inom området men också haft effekter för privata aktörer. Flera företag har ökat sin förståelse för vad totalförsvarsplanering kan innebära för dem samt vikten av att arbeta med säkerhetsarbete och kontinuitetshantering.

3.1.4 Skydd och säkerhet

Polismyndigheten har tillsammans med flera aktörer drivit projektet *Sambällsgemensam larm- och ledningscentral i Örebro* för att skapa en gemensam ledningscentral och ta fram samverkansprocesser och utbildning för personal som ska jobba vid centralen. Projektet har utbildat och övat deltagare från polis, räddningstjänst, kommun och länsstyrelse i informationsdelning med stöd av Rakel, WIS och telefonmöten. SOS Alarm och regionerna har också fått del av

¹² Läs mer på https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/dricksvattenproduktion/kaskad-handbok-for-klimatanpassning_dricksvattenproduktion

utvecklade metodlösningar. Projektet har också utbildat i operativ ledning och stabsarbete efter ett koncept som utgår från MSB gemensamma grunder. I uppföljningsenkäten uppger myndigheten att både vardagliga händelser och svårare påfrestningar kan förebyggas på ett bättre sätt och hanteras snabbare, effektivare och säkrare när de inträffar.

Under hösten genomfördes den internationella övningen *Barents Rescue 2019* i Kiruna med MSB som värd¹³. Räddningstjänst, polis och hälso- sjukvårdspersonal från Sverige, Norge, Finland och Ryssland övade på att tillsammans genomföra komplexa räddningsinsatser. Genom att öva på att hantera internationellt stöd har förmågan att exempelvis ta emot internationellt stöd, upprätta basläger och leda de internationellt sammansatta insatserna mellan blåljuspersonal ökat. Efter genomförandet återstår nu arbete med utvärdering och erfarenhetsåterföring. Förutom MSB fick Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Länsstyrelserna i Norrbottens län samt i Västerbottens län visst stöd från anslag 2:4 Krisberedskap.

3.1.5 Generell förmåga

Ett av projekten som avslutats under 2019 handlar om kontinuitetshantering, det vill säga planering för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för. Projektet *Kontinuitetshantering* har resulterat i en verktygslåda för arbetet med kontinuitetshantering innehållande bland annat en lathund, olika presentationer, faktablad, workshopupplägg, dokumentationsmallar och övrigt stödmaterial för arbete med kontinuitetshantering¹⁴. Detta är ett projekt som MSB har ansvarat för och arbete har skett i nära samarbete med en referensgrupp bestående av tio deltagare från andra myndigheter, region, länsstyrelse och kommuner. Referensgruppen har varit med och tagit fram de olika underlagen hela vägen från behovsanalys till färdigt verktyg vilket har stärkt deltagarnas kunskap och engagemang. Tidigt lades tid på att etablera en gemensam utgångspunkt för vad kontinuitetshantering är och en gemensam vision, vilket i efterhand uppges vara en tydlig framgångsfaktor.

Detta projekt har testat framtagna dokumentationsmallar i samverkan med det tidigare nämnda projektet *Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig* (RLM), som tog fram en vägledning för kontinuitetshantering inom ramen för det egna projektet. Samarbetet har inneburit att projekten har kunna synkronisera sina budskap kring vad kontinuitetshantering är och hur man kan arbeta, vilket ger bättre förutsättningar för underlaget att spridas vidare.

Kontinuitetshanteringsprojektet är ett bra exempel på vilken typ av projekt som MSB bedriver när det gäller syfte och genomförande, där resultatet syftar till att utveckla den samlade förmågan och genomförande har skett i samverkan med flera aktörer. Projektets resultat har även visat sig mycket användbart i samband med analyser i arbete med Covid-19. MSB har också kunnat anpassa stödet till

¹³ Läs mer på <https://www.msb.se/sv/utbildning--ovning/ovning/barents-rescue>

¹⁴ Läs mer på www.msb.se/kontinuitetshantering

gällande situation och bland annat släppa ytterligare material som varit mycket uppskattat av så väl privata och offentliga aktörer i rådande situation¹⁵.

3.2 Nya utvecklingsprojekt 2019

För varje utlysning av medel till utvecklingsprojekt tas en inriktning fram. Denna inriktning utgår från nationell risk- och förmågebedömning (NRFB) som i sin tur bland annat bygger på myndigheternas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)¹⁶.

Genom att ännu tydligare koppla inriktningen till NRFB arbetar MSB aktivt med att rikta myndigheternas åtgärder mot påvisade brister och de insatser som annars riskerar att hamna mellan stolarna. Inriktningen inför ansökningsomgången 2019 tog sikte på följande åtgärdsområden:

- Åtgärder för att öka funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig och kritisk infrastruktur
- Åtgärder för att stärka samordning och ledning och informations- och cybersäkerhet samt säkerhetsskydd
- Åtgärder kopplade till informationspåverkan och påverkanskampanjer samt den enskilda individens kunskap inom det psykologiska försvaret
- Åtgärder avseende förstärkningsresurser

Det vanligaste är även fortsättningsvis projekt inom åtgärdsområdet att öka funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet. Åtgärdsområdet om informationspåverkan och påverkanskampanjer tillkom i inriktningen men inga externa myndigheter angav det som huvudsakligt område i nya ansökningar 2019. MSB har däremot sökt medel för bland annat Krisberedskapsveckan, nationell kampanj om informationssäkerhet, och ett projekt om informationspåverkan kopplat till TFÖ 2020.

I ansökningsomgången 2019 hade 8 av 57 beviljade projekt förstärkningsresurser som valt åtgärdsområde, vilket kan jämföras mot 2018 då inga nya ansökningar avsåg åtgärden förstärkningsresurser¹⁷. De utvecklingsprojekt som beviljades medel avser alla de sju prioriterade områdena utom energiförsörjning¹⁸.

¹⁵ Läs mer här: <https://www.msb.se/contentassets/4c5e7fa0da054a5a83f935d828f5ce15/planeringsstod-for-bortfall-av-personal-varor-och-tjanster.pdf>

¹⁶ Inriktning anslag 2:4 Krisberedskap 2019, dnr 2018-01969

¹⁷ Anslag 2:4 Krisberedskap – uppföljning 2018, MSB 1370 - 2019

¹⁸ Energiförsörjning, livsmedel, transporter, hälso- och sjukvård samt omsorg, finansiella tjänster, information och kommunikation samt skydd och säkerhet

4 Medel till länsstyrelser

En del av anslaget går till länsstyrelserna för att de ska kunna ge stöd till och samordna kommuner, regioner och andra aktörer i länen.

MSB:s bedömning

Sammantaget bedöms länsstyrelsernas arbete ha medfört att kommuner och regioner har ökat sin kunskap och förståelse för säkerhetsskyddsrelaterade frågor och själva börjat vidta anpassade säkerhetsskyddsåtgärder i egen organisation.

Förmågan till att kommunicera säkert och skyddat inom och mellan länen har ökat genom programmet för kontinuitet och resiliens. Anslaget finansierar stora delar av programmet.

Länsstyrelserna har genom kunskapshöjande aktiviteter förbättrat förutsättningarna för kommunerna och regionerna att komma igång med planläggningen inför krig.

Flera länsstyrelser har påbörjat ett arbete med att utveckla samverkan med frivilliga försvarsorganisationer.

Länsstyrelserna har beviljats 196 423 tkr år 2019, se tabell 4 i bilaga 1 för anslagets fördelning till länsstyrelserna. Medlen avser till stor del stöd till och samordning av kommuner, regioner och andra lokala och regionala aktörer och ska motfinansieras av länsstyrelserna själva¹⁹. Arbetet bedrivs som ett sammanhållet projekt inom sex områden: analys och planering, planläggning (civilt försvar), geografiskt områdesansvar samt samverkan och ledning, utbildning och övning, säkra kommunikationer och rapportering samt stärkt säkerhetsskydd. Ytterligare medel beviljades för bland annat planering och genomförande av TFÖ 2020, större investeringar och ledningsplatsåtgärder.

Av de 21 länsstyrelserna har 19 angett att arbetet under året visat effekt i samband med genomförda övningar. Här nämns den internationella övningen Barents Rescue 2019, kärnkraftsövningen Havsörn och arméövning Northern Wind samt ett flertal övningar inom länen. Länsstyrelserna menar att de sett att aktörerna har utvecklat förmågan till världlandsstöd, samverkan och ledning, förmedling av lägesbilder, kommunikation med mera.

Dessutom har tolv länsstyrelser angett att de har sett effekt av projektet vid faktiska händelser under året. Här nämns stormarna i början av året, vårens skogsbränder, VM-tävlingar i Jämtlands län, bortfall av telefoni, problem med dricksvatten, samverkan inför förväntat torra till sommaren, höga flödena under hösten och incidenter med bomber som kunnat hota samhällsviktig verksamhet.

¹⁹ Motfinansieringen innebär att länsstyrelsen lägger egna medel på åtgärder inom ramen för krisberedskap och civilt försvar som motsvarar det belopp som används från anslag 2:4 Krisberedskap.

Vid dessa tillfällen har aktörerna kunnat sammanställa och dela lägesbilder, samordna budskap och arbeta med kriskommunikation och samverka enligt de gemensamma rutiner som tagits fram och övats.

4.1 Genomförd verksamhet

Samtliga länsstyrelser har besvarat en uppföljning om den verksamhet de bedrivit under 2019 som är det första av de fyra projektåren. Underlaget lämnades i december 2019 och ligger till grund för det här avsnittet. Länsstyrelserna har fått lyfta sina viktigaste åtgärder och redogöra för eventuella resultat inom varje verksamhetsområde.

Länsstyrelsernas projekt utgår från överenskommelserna mellan Sveriges kommuner och regioner (SKR) och MSB. I kommunernas överenskommelse för krisberedskap 2019-2022 förtydligades vilket stöd som ska ges från länsstyrelserna respektive MSB. I stort går det ut på att länsstyrelserna tar ansvar för utbildning, information och samordning i länen medan MSB tar fram övergripande handledningar och mallar som kan användas i arbetet, till exempel Vägledning för kommunernas utbildnings- och övningsplan. Några länsstyrelser har uppgett att de redan sett att denna stödform lett till att kommunernas personal har kunnat fokusera mer på innehållet än formen och att slutprodukterna har blivit tydligare.

4.1.1 Förbättrade förutsättningar och planering

Kommuner och regioner redovisade resultatet av sina risk- och sårbarhetsanalyser till länsstyrelsen till den 31 oktober 2019. De flesta länsstyrelserna hade dessförinnan stöttat analysarbetet gemensam metodik och praktisk hjälp genom workshops, möten eller gemensam tidsplan. Länsstyrelserna har strävat efter att få högre kvalitet i kommunernas och regionernas analyser och enhetlighet i format för att bättre kunna sammanställa och jämföra kommunernas redovisningar. De har också strävat efter en gemensam syn på riskerna inom respektive län samt att RSA-dokumenterna ska bli en bra grund för fortsatt beredskapsplanering. Kopplat till RSA-arbetet har aktörerna i flera län också identifierat samhällsviktig verksamhet med fokus på de sju prioriterade områdena. Ett par länsstyrelser har angett att kommunernas redovisade RSA hösten 2019 håller högre kvalitet än tidigare, men de flesta länsstyrelserna hade inte hunnit göra en bedömning när de lämnade uppföljningsunderlaget till MSB.

4.1.2 Påbörjad planläggning för civilt försvar

En angelägen uppgift för länsstyrelserna är att stödja kommuner och regioner att komma i gång med planläggningen inför höjd beredskap eller krig. Under året har länsstyrelserna haft samtal med kommunledningarna om det säkerhetspolitiska läget och informerat om vad som behöver göras för att säkerställa samhällsviktig verksamhet under sådana förhållanden. Många länsstyrelser har också genomfört totalförsvarskonferenser tillsammans med Försvarsmakten för aktörerna i länet. Efter att MSB:s vägledningar för krigsorganisation och krigsplacering getts ut och utbildning ägt rum för länsstyrelsernas personal har dessa börjat genomföra

utbildningar i länen. Flera länsstyrelser har i stödet med krigsorganisation vänt sig till regionerna i samarbete med Socialstyrelsen. Länsstyrelserna har vidare hjälpt kommunerna med utbildning för krisledningsnämnder om deras ansvar och hur man upprättar en lokal inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) samt genom arbeten med vissa sektorer. I flera län har man sett närmare på livsmedelssektorn i samverkan med Livsmedelsverket.

Länsstyrelserna menar att årets åtgärder höjt medvetandet hos kommuner och regioner och gett dem bättre förutsättningar att komma igång med planläggningen kommande år. Det finns ett stort intresse för frågorna och genomförandet av Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ 2020) stärker detta ytterligare. Inför TFÖ 2020 har länsstyrelserna genomfört flera förberedande och kompetenshöjande aktiviteter med kommuner och regioner i länen utifrån det sammanhållna projektet. De resurser som krävs specifikt för planering, genomförande och uppföljning av övningen har finansierats via ett särskilt projekt för TFÖ 2020, även det med medel från anslag 2:4 Krisberedskap. Intresset för frivilliga förstärkningsresurser har ökat mot bakgrund av behovet av förstärkningsresurser vid bränderna 2018 och arbetet med krigsorganisation. Flera länsstyrelser som inte tidigare har arbetat med frivilliga har inventerat förstärkningsresurserna i länet och tagit kontakt med aktörer från de frivilliga försvarsorganisationerna.

4.1.3 Arbete med säkra kommunikationer

För att kunna arbeta med uppgifter inom det civila försvaret behöver personal kunna hantera skyddsvärd information. Länsstyrelserna driver gemensamt *Program för kontinuitet och resiliens* med delfinansiering från anslaget. Programmet syftar till att höja förmågan att kommunicera säkert inom och mellan länen genom att enhetlig utrustning anskaffas till bland annat länsstyrelser, kommuner och regioner. Utrustningen har börjat levereras under 2019. Både inom ramen för programmet och för det sammanhållna projektet 2019-2022 ger varje länsstyrelse hjälp och stöd vid införandet samt ser till att aktörerna börjar använda systemet.

Under året har utbildning och information i säkerhetsskydd getts av länsstyrelserna till säkerhetsskyddschefer i kommuner och regioner och i några län även till registratorer, jurister med flera. Stöd har getts för arbete med säkerhetsskyddsanalyser och säkra upphandlingar. Några länsstyrelser har sedan tidigare nätverk med säkerhetsskyddscheferna i kommuner och regioner och under 2019 har ytterligare sju länsstyrelser startat upp nya nätverk. Sammantaget bedöms aktörerna ha ökat sin kunskap och förståelse för frågor relaterade till säkerhetsskydd och börjat vidta anpassade säkerhetsskyddsåtgärder i egen organisation.

5 Medel till kommuner

Kommunerna får ersättning varje år för att stärka sin förmåga att hantera extraordinära händelser och upprätthålla en grundläggande förmåga till civilt försvar.

MSB:s bedömning

Förmågan att leda och samverka har ökat hos flera kommunledningar och kommunala räddningstjänster genom åtgärder för ledningsplatser.

Kommunerna har med stöd av de statliga medlen fortsatt att stärka sin förmåga att hantera extraordinära händelser och kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet.

Kommunerna har ökat sin kompetens om civilt försvar och stärkt sitt säkerhetsskydd.

Flera kommuner har påbörjat sitt arbete med krigsorganisation och krigsplacering men olika kommuner har kommit olika långt i det arbetet.

De statliga medel som kommunerna erhåller är av stor vikt för att möjliggöra den fortsatta utvecklingen inom arbetet med både krisberedskap och civilt försvar.

Kommunerna har under 2019 erhållit 471 898 tkr från anslag 2:4 Krisberedskap, se fördelningen i tabell 5 i bilaga 1. Merparten av anslagsmedlen utgår för uppgifter i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna för uppgifter enligt LEH regleras i Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 respektive Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020²⁰. Överenskommelserna innehåller också villkor för hur ersättningen får användas och vilket stöd MSB ska och länsstyrelserna bör erbjuda. 27 000 tkr går till subvention för Rakelabonnemang i enlighet med överenskommelsen om kommunernas krisberedskap.

Kommunerna har tilldelats 54 834 tkr för vissa kostnader för att utrusta sina ledningsplatser, och de har förbättrat förmågan att leda och samverka på lokal nivå för 40 kommunledningar och 10 kommunala räddningstjänster. För att ta del av sådan ersättning behöver kommunen ansöka hos MSB, och vid beviljad ansökan finansieras halva kostnaden av anslag 2:4 Krisberedskap och resterande kostnad av kommunen själv. Exempel på prioriterade åtgärder är elsystem och redundanta samt uthålliga tele- och data- kommunikationer mellan kommunens ledningsplatser och samverkande aktörer samt robust informationstjänst för allmänhetens behov.

²⁰ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (MSB 2018-09779) och Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (MSB 2018-05681)

5.1 Genomförd verksamhet

Texten nedan bygger på 261 kommuners svar på den årliga uppföljningen om arbete i enlighet med nämnda överenskommelser. Underlaget lämnades i slutet på februari 2020.

Sammantaget 270 årsarbetskrafter har arbetat med uppgifter enligt LEH. Kommunerna har rapporterat 293 händelser varav 153 där krisledning (dock ej krisledningsnämnd) har aktiverats. Händelser rapporteras inte av alla kommuner.

5.1.1 Kommunernas arbete med krisberedskap

Kommunerna ska lämna en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) till länsstyrelsen vart fjärde år²¹. Av de 261 kommuner som besvarat uppföljningen har sex kommuner angett att de inte lämnade in en RSA år 2019. De skäl som angetts för detta är bl.a. personalomsättning eller omorganisation.

Kommunerna har i uppföljningen kunnat rapportera in aktiviteter kopplat till krisberedskapsarbetet som genomförts med stöd av anslag 2:4 Krisberedskap. För 2019 har 1 402 aktiviteter rapporterats in. Bland aktiviteterna nämns kontinuitetsarbete, köp av konsulttjänster kopplat till RSA-arbete, stabsmetodik, identifiering av samhällsviktig verksamhet, övningar och deltagande i olika nätverk relevanta för krisberedskap. Av de rapporterade aktiviteterna anges cirka 60 procent ha avslutats och ytterligare 29 procent har påbörjats.

Av de 261 kommunerna har 247 kommuner angett att den statliga ersättningen i ganska eller mycket hög grad bidragit till ökad förmåga att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet. 244 kommuner anger att verksamhet och åtgärder som genomförts med den statliga ersättningen har bidragit till att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser i ganska eller mycket hög grad.

5.1.2 Kommunernas arbete med civilt försvar

Överenskommelsen för kommunernas arbete med civilt försvar pekar ut tre prioriterade uppgifter med civilt försvar under åren 2018-2020: kompetenshöjning, säkerhetsskydd samt krigsorganisation och krigsplacering.

I uppföljningen har 240 kommuner gjort bedömningen att de statliga medlen bidragit till kompetenshöjning i ganska eller mycket hög grad. För ökat säkerhetsskydd anger 218 kommuner att medlen bidragit i ganska eller mycket hög grad. För arbete med att starta upp krigsplacering och krigsorganisation anger 145 kommuner att medlen bidragit i ganska eller mycket hög grad, medan 33 kommuner anger att ersättningen inte bidragit alls. Rapporteringen visar att kommunernas arbete med krigsplaceringar har kommit olika långt. De aktiviteter som anges är oftast kunskapsuppbyggnad och planering. Flera kommuner anger att de har planerat för genomförande under nästa år.

²¹ Enligt MSB:s föreskrifter om kommunernas RSA (4 § i MSBFS 2015:5)

Andra uppgifter som kommunen ska arbeta med är ledningsansvar, geografiskt områdesansvar och rapportering. För dessa uppgifter svarar 188 kommuner att medlen bidragit i ganska eller mycket hög grad, medan 17 kommuner svarar att medlen inte bidragit alls.

Kommunerna rapporterar att totalt 647 aktiviteter genomförts med bäring på civilt försvar och av dessa anges 42 procent vara påbörjade och 53 procent vara avslutade. Några aktiviteter som återkommer hos många kommuner är kunskapsuppbyggnad för ökat säkerhetsskydd, planering samt visst inköp av teknisk utrustning.

6 Medel till regioner

Regionernas del av anslaget ska användas för att minska sårbarheten i verksamheten, stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och öka förmågan till civilt försvar.

MSB:s bedömning

Förmågan att leda och samverka regionalt har ökat hos ett antal regioner genom åtgärder för ledningsplatser.

De tilldelade anslagsmedlen har bidragit till att stärka den regionala förmågan att hantera extraordinära händelser.

Regionerna ökat sin kompetensnivå kring säkerhetsskyddsfrågor och har ökat sin medvetenhet om risker och sårbarheter i sin verksamhet.

De statliga medel som regionerna erhåller är av stor vikt för att möjliggöra den fortsatta utvecklingen på regional nivå.

Regionerna har under 2019 tilldelats 68 860 tkr, se tabell 6 i bilaga 1 för fördelning av anslaget till regioner.. Av dessa avsåg 60 713 tkr uppgifter i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna regleras i Överenskommelse om landstingens arbete med krisberedskap och civilt försvar 2018-2020²². Överenskommelsen innehåller också information om hur ersättningen får användas och vilket stöd MSB, länsstyrelser, Socialstyrelsen och Trafikverket ska erbjuda.

Regionerna har också tilldelats 8 055 tkr för vissa kostnader för att utrusta regionernas ledningsplatser. För att ta del av sådan ersättning behöver regionen ansöka hos MSB, och vid beviljad ansökan finansieras halva kostnaden av anslaget och resterande kostnad av regionen själv. Exempel på prioriterade åtgärder är elsystem och redundanta samt uthålliga tele- och data- kommunikationer mellan regionernas ledningsplatser och samverkande aktörer samt robust informationstjänst för allmänhetens behov.

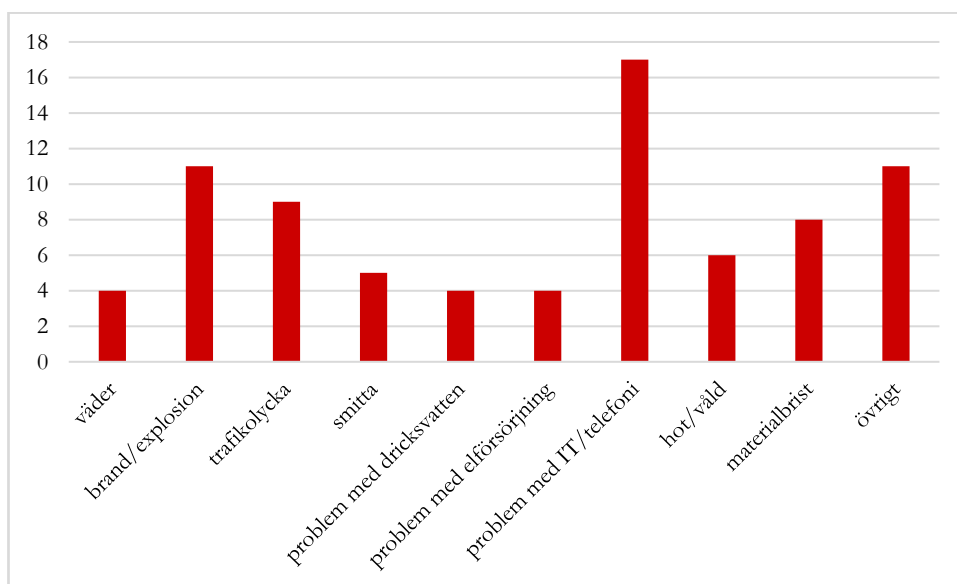
Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK) är ett koncept för statens stöd till regionerna för teknisk funktionssäkerhet på sjukhus där bidragsgivning för åtgärder beslutades att upphöra år 2012. MSB betalade under 2018 ut medel för stöd till ny reservkraftförsörjning på Visby sjukhus enligt de principer som tidigare gällde för SSIK, inom ramen för en särskild överenskommelse med Region Gotland. Slutreglering av MSB:s statsbidrag har skett under 2019 men ingen ny ersättning utgick.

²² Överenskommelse om landstingens arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 (MSB 2018-05682)

6.1 Genomförd verksamhet

Underlaget nedan bygger på 19 av 21 regioners svar på den årliga uppföljningen om arbete i enlighet med ovan nämnd överenskommelse. Underlaget lämnades i mitten på februari 2020.

Regionerna har redovisat hur många årsarbetskrafter som ersättningen har finansierat. Sammanlagt har 38 årsarbetskrafter som under året har arbetat med krisberedskap och civilt försvar. Regionerna har i den årliga uppföljningen rapporterat 79 händelser som föranlett aktivering av särskild sjukvårdsledning. De rapporterade händelserna är fördelade på 14 län. En av fem händelser berodde på problem med IT eller telefoni, se figur 2 nedan.

Figur 2 Händelser som aktiverat särskild sjukvårdsledning

6.1.1 Regionernas arbete med krisberedskap

Regionerna lämnar sin risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vart fjärde år, nu senast under 2019. Samtliga regioner har arbetat med och lämnat sin RSA 2019. Regionerna har vidare arbetat med kontinuitetsshantering, identifiering av samhällsviktig verksamhet och deltagande i övningar, vilket de uppger har bidragit till att öka medvetenheten om risker och sårbarheter. Samtliga rapporterande regioner anger att medlen bidragit till att minska sårbarheten i verksamheten i ganska eller mycket hög grad.

Av de 21 regionerna är det 17 stycken som anger att medlen i ganska eller i mycket hög grad bidragit till att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser. Motsvarande uppgift år 2018 var 11 regioner. Två regioner anger att medlen endast till ganska liten del bidragit till att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.

6.1.2 Regionernas arbete med civilt försvar

Enligt överenskommelse finns det tre prioriterade uppgifter för regionernas arbete med civilt försvar under åren 2018-2020. De prioriterade uppgifterna är kompetenshöjning, säkerhetsskydd och krigsorganisation och krigsplacering.

Under 2019 har de statliga medlen bland annat gått till fortsatt kompetenshöjning och satsningar har gjorts på stärkt säkerhetsskydd. Kompetenshöjningssinsatserna har genomförts både avseende totalförsvar och säkerhetsskydd. Tre av regionerna lyfter fram betydelsen av det nationella nätverket för civilt försvar. Fyra regioner nämner deltagande i TFÖ 2020 som exempel på aktiviteter som ökat kunskapen om sårbarheter eller bidragit till ledningsansvar och rapportering.

Totalt anger 18 regioner att den verksamhet och de åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen har bidragit till kompetenshöjning och ökat säkerhetsskydd i ganska eller mycket hög utsträckning. En region anger att medlen bidragit i ganska liten grad men att man skapat förutsättningar för insatser under 2020.

Av de 21 regionerna är det 18 som har påbörjat arbete med krigsorganisation under året. Några exempel på aktiviteter är temadagar, deltagande i utbildningar, planering och kartläggning och anställning av personal. Resterande regioner avser påbörja arbetet under 2020. Det är 15 respektive 13 regioner som angett att ersättningen i hög eller mycket hög grad har bidragit till arbetet med krigsorganisation respektive till krigsplacering av personal, medan fyra respektive sex regioner anger att medlen bidragit i ganska liten utsträckning.

7 Medel till frivilliga försvarsorganisationer

Frivilliga försvarsorganisationer använder anslaget för uppdrag inom rekrytering, försvarsupplysning och utbildning.

MSB:s bedömning

Den samlade bedömningen är att de frivilliga försvarsorganisationernas uppdragsverksamhet har stor bredd, når många människor och bidrar till att stärka organisationernas förmåga att bidra i krissituationer.

Organisationernas uppdragsverksamhet 2019 har fortsatt att bidra till att stärka landets beredskap bland annat genom riktad utbildning av förstärkningsresurser för en robust personalförsörjning.

Organisationerna har stärkt sin egen förmåga att möta de krav som den försämrade omvärldsutvecklingen ställer, och möta behoven hos offentliga aktörer. Dit hör bland annat arbete med långsiktig strategisk planering och att stärka organisationernas eget säkerhetsskydd samt att bygga upp förmågan till säkra kommunikationer.

Genom uppdrag som är kopplade till krisberedskapsveckan bidrar organisationerna till försvarsupplysning, rekrytering och att stärka den enskildes motståndskraft. Därigenom har även kontakten mellan de frivilliga försvarsorganisationerna och offentliga aktörer stärkts, men behöver stärkas ytterligare.

MSB har finansierat över 200 uppdrag hos 16 frivilliga försvarsorganisationer under 2019 för 52 651 tkr, se tabell 7 i bilaga 1 för fördelning av anslaget till frivilliga försvarsorganisationer.

De frivilliga försvarsorganisationerna uppger att sex av tio uppdrag uppnått målen i hög grad. Totalt har ett tiotal utbildningsuppdrag direkt kopplats till insatser vid allvarliga samhällsstörningar. Som exempel kan nämnas stöd till hushåll vid stormar, stöd i samband med skogsbränder och i samband med oljeutsläpp. Jämfört med 2018, då de omfattande skogsbränderna härjade, har förmågorna i lägre grad kommit till användning vid inträffade händelser.

71 uppdrag har kommit till nytta vid övning. Övningarna involverar i många fall flera parter: olika frivilliga försvarsorganisationer, centrala och regionala myndigheter och ibland räddningstjänsten. Övningarna avser enligt beskrivningarna i huvudsak kriser i fredstid och sträcker sig från skogsbränder och flygplatskriser till sjöräddning, oljesanering och kärnkraftsolyckor. De bidrar till att träna samordning och hantering av större händelser.

7.1 Genomförd verksamhet

Detta avsnitt bygger på enkätsvar avseende 205 uppdrag där organisationerna lämnat information om uppdragens genomförande och måluppfyllelse. Underlaget lämnades i december 2019.

Under 2019 ökade antalet genomförda uppdrag med cirka 25 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror dels på att samtliga organisationer utom en har genomfört fler uppdrag än 2018, då utbildningsverksamheten påverkades negativt till följd av insatser vid skogsbränderna. Dels har tre organisationer tillkommit, som inte hade uppdrag under 2018: Svenska Fallskärmsförbundet, Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund och Svenska Skyttesportförbundet.

De frivilliga försvarsorganisationerna kan söka uppdragsersättning för uppdrag som bygger på behov från exempelvis länsstyrelser eller andra myndigheter. MSB formulerar även uppdrag utifrån egna behovsanalyser. Den gemensamma nämnaren är de frivilliga försvarsorganisationernas grunduppdrag: rekrytering, försvarsupplysning och utbildning. Här finns såväl utbildningsinsatser med ett brett anslag, exempelvis utbildning av kriskommunikatörer och stabspersonal, som mer specialinriktade utbildningsinsatser, exempelvis avancerade bandvagnsförare, räddningshundekipage och kraftnätsövervakning för piloter.

Utöver att stärka beredskapen inom särskilda områden, innebär uppdragen också grund för samarbete eller fördjupning av samarbete mellan de frivilliga försvarsorganisationerna och olika offentliga aktörer. Ökad kontakt med länsstyrelser och andra myndigheter är viktigt för att de frivilliga försvarsorganisationerna ska kunna bistå i personalförsörjningen.

7.1.1 Långsiktig strategisk planering

Uppdraget Långsiktig strategisk planering togs fram 2018 av MSB i dialog med de frivilliga försvarsorganisationerna och har fortsatt under 2019. Syftet är att stärka organisationerna i att utveckla mål, hitta roller och beskriva sina möjligheter och utmaningar inom det civila försvaret, vilket också har positiv effekt på krisberedskapen. Återrapporteringen ger en bild av var organisationerna befinner sig, och sammantaget en bild av organisationernas utveckling inom civilt försvar.

7.1.2 Säkerhetsskyddsanalys

Organisationerna har under 2019 fått medel för uppdraget att arbeta med sitt eget säkerhetsskydd, ett uppdrag som formulerats av MSB. Ett av syftena med uppdraget har varit att ge organisationerna rätt förutsättningar och kunskap för att kunna genomföra säkerhetsskyddsanalyser enligt kraven i Säkerhetsskyddslag (2018:585) för den egna verksamheten. Inom uppdraget ingår också att bygga upp förmågan till säkra kommunikationer.

Av sekretesskäl besvarade organisationerna inte enkäter om det här uppdraget utan uppföljning har skett på annat sätt. MSB anordnade särskild utbildning kopplat till uppdraget. 16 av 18 organisationer uppgav att de genom utbildningarna

som genomförts under slutet av 2019 och 2020 fått det stöd de behöver för att kunna genomföra analysen. De har påbörjat arbetet med att analysera sin verksamhet och samtliga uppger att deras förutsättningar att möta kraven på säkerhetsskydd har förbättrats. För majoriteten av organisationerna kvarstår visst arbete med analyserna för att därefter övergå till relevanta åtgärder för ökat säkerhetsskydd. Exempel på åtgärder är att utse säkerhetsskyddschef samt ta fram interna instruktioner och rutiner för säkerhetsskyddsarbetet.

7.1.3 Krisberedskapsveckan

I arbetet med försvarsupplysning och att stärka den enskildes motståndskraft har de frivilliga försvarsorganisationerna lång erfarenhet. MSB har sedan 2018 satsat särskilt på uppdrag inom detta område kopplat till Krisberedskapsveckan. För många av organisationerna har Krisberedskapsveckan stor betydelse för deras lokala medlemsrörelser, som kan möta människor för att berätta om exempelvis broschyren *Om krisen eller kriget kommer*. Organisationernas rikstäckande lokala närvaro samverkar med och förstärker här MSB:s eget arbete med att nå ut till enskilda människor. Det ger också bra tillfällen för organisationerna att rekrytera, och organisationerna har angett det som en av orsakerna till att antalet medlemskap ökar. Därutöver stärker det samverkan med offentliga aktörer.

8 Medel till forskning

Genom anslaget finansierar MSB behovsriktad forskning som ska vara möjlig att tillämpa i samhället.

MSB:s bedömning

Den forskningsbaserade kunskap som framkommer av genomförda projekt har sammantaget bidragit till en ökad förmåga i samhället inom området samhällsskydd och beredskap.

Den nya forskningsstrategin som MSB tagit fram lägger ökat fokus på att kunskapen som forskningsprojekten genererar ska implementeras och komma till praktiskt nytta i andra projekt.

Den innovationsmekanism som MSB finansierar är ett sätt att stimulera innovationsprocesser och utveckling av nya lösningar, metoder och produkter framför allt inom räddningstjänsten.

Under 2019 fördelade MSB 104 851 tkr i forskningsmedel, se tabell 8a i bilaga 1. MSB har delat in forskningsverksamheten i fem forskningsområden: Individens och allmänhetens säkerhet, Skydd mot brand, olyckor och farliga ämnen, Kontinuitet och resiliens i samhället, Stärkt krisberedskap och civilt försvar samt Informationssäkerhet. Inom dessa områden återfinns fler än 60 pågående satsningar som finansierats under 2019.

8.1 Genomförd verksamhet

MSB arbetar för ett säkrare samhälle i en föränderlig värld. Den ständiga samhällsutvecklingen ger hela tiden nya utmaningar som kräver en fortlöpande kunskapsutveckling. Därför inriktar och finansierar MSB forskning inom området samhällsskydd och beredskap. MSB följer de projekt som finansieras från forskningens start och genom hela forskningsprocessen och arbetar med forskningskommunikation. Det kan röra sig om till exempel seminarier, konferenser och workshops med medverkan från praktiskt verksamma aktörer. En lista över de forskningsprojekt som avslutats under 2019 återfinns i tabell 8b i bilaga 1.

8.1.1 Civilt försvar

I det viktiga men svåra arbetet att förstärka det civila försvaret finansierar MSB två centrala projekt samt flera näraliggande projekt, till exempel inom kritiska flöden och samhällsviktig verksamhet. Forskningsprojekten inom civilt försvar studerar bland annat frågor om gräzonsproblematik, försvarsvilja och försörjningsförmåga samt hur det civila försvaret påverkas av nationella och internationella samhällsförändringar. Förhoppningen är att den kunskap som kommer ut ur

forskningen ska bli till stor nytta för MSB och andra aktörer som är centrala i uppbyggnaden av ett starkt civilt försvar.

8.1.2 Allvarliga olyckor och dödsfall i hem- och fritidssektorn

Varje år omkommer nästan 3 000 människor till följd av olyckor i det egna boendet. Det handlar till exempel om fallolyckor, men även förgiftningar av olika slag. För att ta fram ny kunskap på detta område har MSB finansierat två längre forskningsprojekt, som bland annat tittat på frågorna: Vilka är orsakerna, vilka grupper drabbas, vad blir konsekvenserna och hur kan samhället agera för att minska problemet? Forskningen redovisades på en kunskapsdag som genomfördes under hösten. Den kunskap som forskningen har tagit fram, liksom en kartläggning som genomfördes av MSB under året, kan bidra till att lyfta detta område som befinner sig en bit utanför samhällets strålkastarljus.

8.1.3 Radikalisering och våldsbejakande extremism

MSB har under året, liksom tidigare år, finansierat flera projekt som har studerat och analyserat problemet med våldsbejakande extremistgrupperingar i samhället. Fokus för de projekt som avslutats under året ligger på islamistiska grupperingars organisation och kopplingar till brottslighet, men även hur lokala aktörer kan agera för att stärka motståndskraften mot radikalisering. Det finns även andra perspektiv i flera pågående projekt, där ett spår gäller informationspåverkan av olika slag och från olika grupperingar. Bedömningen är att denna typ av kunskap är av stort värde för många aktörer i Sverige.

8.1.4 Farliga ämnen

Genom ett pågående femårigt tvärvetenskapligt forskningsprojekt stödjer MSB forskning som syftar till att öka säkerheten för transporter av farligt gods som sker på väg eller järnväg. Målet är att bidra till en förbättrad informationshantering mellan den som beställer transporten och de som utför den, men även att samverka mellan övriga aktörer ska bli bättre.

MSB finansierar också två forskningsprojekt, varav det ena avslutats under 2019, som ska stärka samhällets förmåga till återställande efter kärntekniska olyckor. Projekten studerar och sammanställer kunskap rörande sanering och motåtgärder, samt information och kommunikation till drabbade, vid återställning efter kärntekniska olyckor. Den resulterande kunskapen kan bidra till att samhällets kombinerade val av åtgärder är så bra som möjligt för att skydda människor mot bestrålning med hänsyn till ekonomiska, sociala och samhälleliga faktorer.

8.2 Ny forskningsstrategi för ökat genomslag

En ny forsknings- och utvecklingsstrategi färdigställdes under året med starkt fokus på hur forskningen ska kunna få genomslag i samhället. Strategin visar vilka delar och vilket arbetssätt som MSB avser att stärka de närmaste åren. MSB betonar att kunskapen som tas fram också ska generera nytta, till exempel kunna användas som policyunderlag eller i praktiskt inriktad verksamhet. Den nya strategin innebär ett ökat fokus på att bedöma potential i olika forskningsresultat och ha beredskap för utvecklingsåtgärder baserade på dessa. En första aktivitet utifrån strategin är den utlysning med titeln *Forskning och samhällsnytta* som genomfördes under hösten med syftet att finansiera utvecklingsprojekt med konsortier mellan forskare och praktiskt verksamma aktörer. Projekt från den utlysningen kommer att starta 2020.

MSB finansierar också en innovationsmekanism, *WIN Guard*. Satsningen är ett viktigt steg i att försöka länka samman olika aktörer och kompetenser inom svensk krisberedskap, ett latent innovationssystem som idag inte är sammankopplat.

9 Utveckling av anslag 2:4 Krisberedskap

MSB:s bedömning

Processen för tilldelning av medel till myndigheternas utvecklingsprojekt bör utvecklas från dagens form med flera mindre enskilda projekt till större sammanhållna program. Det skulle öka långsiktighet, flexibilitet, förutsägbarhet och effektivitet i användningen av anslag 2:4 Krisberedskap.

MSB kommer under 2020 arbeta fram förslag på förändringar i ansökningsprocessen för centrala myndigheter, både på kort och på lång sikt.

Myndigheterna söker idag medel för ett- till treåriga utvecklingsprojekt och nya projekt startas upp varje år. Enligt principerna för anslaget ska satsningarna vara tillfälliga och involvera fler aktörer. Det gör att många insatser kan ske inom olika områden, men verksamheten blir svårare att bedriva långsiktigt. Osäkerhet kring finansiering från år till år påverkar personalförsörjningen och ökar risken för att det saknas resurser för att effektivt omhänderta och implementera resultaten av projekten.

Den nuvarande processen har en viss inbyggd stelhet och ineffektivitet där MSB har att ta ställning till färdiga projektplaner som riskerar att inte samspela med övriga åtgärder. I de senaste ansökningsomgångarna har söktrycket varit hårt och MSB har avslagit många av myndigheternas projektförslag. Flertalet avslag skulle ha kunnat finansieras om projektens innehåll och mål justerats mer i linje med anslagets inriktning. Ett sådant förfaringsätt med fler dialoger sådan justering kräver ett annat angreppssätt än idag.

MSB anser att de centrala myndigheterna skulle kunna få förbättrade förutsättningar att bedriva projekten och öka samhällets samlade förmåga genom att gå från enskilda projekt till mer sammanhållna program. En sådan process skulle ge ökad förutsägbarhet, flexibilitet och långsiktighet

MSB kan med stöd av vår nationella helhetsbild över vilka sårbarheter och brister som finns i samhället och i dialog med aktörerna rikta finansieringen till de insatser som effektivast åtgärdar bristerna. Närmare dialog inför och under genomförandet av projekten är både något aktörerna själva efterfrågar och som Crismart lyfter som framgångsfaktorer i sin utvärdering av anslaget²³. En del av utvecklingen kommer också kunna inbegripa myndigheternas programplaner som en del av den sammanhängande planeringen för civilt försvar. Vissa åtgärder som behöver vidtas som framkommer i dem kommer sannolikt att kunna finansieras av anslaget. MSB har även en viktig roll i att säkerställa att även frivilligorganisationer och näringsliv involveras i planeringen. I samband med en ny process bör det också övervägas

²³ Fördjupad uppföljning av anslag 2:4 Krisberedskap, tema inriktning och samordning (2017), Crismart Försvarshögskolan

om krav ska ställas på att myndigheterna motfinansierar lika stor andel medel som de får via anslag 2:4 Krisberedskap.

Anslagets styrkor, som att verka för samverkan mellan aktörer och att relativt snabbt prioritera och åtgärda allvarliga brister som identifieras av aktörerna, kommer att tas tillvara i större omfattning om utvecklingen sker i den riktning som MSB avser.

Bilaga 1: Tabeller

Tabellerna utgår från motsvarande tabeller i MSB:s årsredovisning 2019 bilaga 1.

Tabell 1. Fördelning av anslaget mellan aktörer

Belopp i tkr	2019
Myndigheter	299 254
Länsstyrelser	196 423
Kommuner	471 898
Regioner	68 860
Frivilliga försvarsorganisationer	52 651
Forskning	104 851
Övriga kostnader	159 979
Summa	1 353 915

Tabell 2. Övriga kostnader som hanteras/fördelas av MSB

Belopp i tkr	2019
Förstärkningsmateriel	94 878
Skyddsrum	15 936
SOS Alarm AB (regleringsbrev villkor 12)	25 000
Övning	22 115
Övrig utvecklingsverksamhet	2 050
Summa	159 979

Tabell 3a. Fördelning av anslaget till myndigheter

Belopp i tkr	2019
Finansinspektionen	3 242
Folkhälsomyndigheten	6 215
Försvarets radioanstalt	19 000
Försäkringskassan	820
Jordbruksverket	7 350
Kustbevakningen	515
Lantmäteriet	1 579
Livsmedelsverket	14 933
Luffartsverket	1 299
Migrationsverket	3 712
MSB *	102 151
Polismyndigheten	39 267
Post- och telestyrelsen	27 003
Riksgälden	277
Sjöfartsverket	3 382
SMHI	3 620
Socialstyrelsen	21 049
Statens veterinärmedicinska anstalt	10 681
Säkerhetspolisen	736
Totalförsvarets forskningsinstitut	4 886
Trafikverket	32 575
Transportstyrelsen	750
Tullverket	910
Summa årets bidrag	305 952
Slutreglering föregående års bidrag	- 19 601
Aktörsgemensam ledning	12 903
Summa myndigheter	299 254

*MSB ansvarade för drygt 40 av årets projekt. Polismyndigheten som tog emot näst störst andel av anslaget som tilldelats myndigheterna ansvarade för 11 projekt. MSB:s projekt handlar till stor del om att stödja andra genom vägledning, investeringar och utveckling av gemensamma tekniska system som flera aktörer ska använda eller att vidareutveckla stöd till allmänheten.

Tabell 3b. Lista över myndigheters projekt som avslutades 2019, inklusive de som beviljats förlängd finansiering

Myndighet	Projekt
Finansinspektionen	FSPOS projekt 2019 för stärkt robusthet, krisberedskap och civilt försvar i den finansiella sektorn
Folkhälsomyndigheten	Förebygga hälsoskadliga temperaturer i befintlig bebyggelse
Folkhälsomyndigheten	Medfinansiering av EU Joint Action Healthy GateWays
Folkhälsomyndigheten	Realtidsdata som kvalitetsförbättring av värmevarningssystem och uppföljning av beredskap för klimatförändringar
Folkhälsomyndigheten	Stärka kommunernas beredskap att hantera objektburen smitta
Försvarets radioanstalt	Mobil utbildningsplattform
Försvarets radioanstalt	Säkra kryptografiska funktioner
Försäkringskassan	TFÖ försäkringskassan
Jordbruksverket	Mobil förbränningsanläggning för material kontaminerat med smittämnen.
Jordbruksverket	Totalförsvarsplanering avseende primärproduktion av livsmedel och smittskydd samt stöd till Försvarmakten.
Kustbevakningen	Nationell koordinering av dykeri
Livsmedelsverket	Dricksvattenrisker – Beslutsstöd för översyn och optimering av dricksvattenberedning
Livsmedelsverket	Handbok för tillämpad klimatanpassning för dricksvatten
Livsmedelsverket	Kontinuitet och funktionalitet i samhällsviktig verksamhet – livsmedelsförsörjning
Migrationsverket	Förstudie-ökad samhällsberedskap för kraftig ökning av flyktingströmmar
MSB	Cybersäkerhet i samhällsviktiga industriella informations- och styrsystem
MSB	Flytt av Cert-SE till nya lokaler
MSB	Företagsplanläggning och försörjningsberedskap
MSB	Gemensamma grunder för stabsarbetsmetodik
MSB	Kontinuitetshandtering
MSB	Krisberedskapsveckan
MSB	Mobila basstationer
MSB	Nationellt system för samverkan och ledning (ELS)
MSB	Prognos, samarbete med SMHI
MSB	Resurshantering i WIS
MSB	RUHB
MSB	SGSI
MSB	Studier av möjlighet till sprängverkan från tillgängliga material
MSB	Stöd till aktörers behov av tek.säk.lösn.(LS)
MSB	System för rapportering av IT-system (IR-ON)
MSB	Utbildningar
MSB	WIS digitalt utbildnings- och övningsstöd
MSB	Årsvisa kommunikationssatsningar för att stärka enskildas motståndskraft inför kris och krig
Polismyndigheten	Barents Rescue 2019 Polismyndigheten
Polismyndigheten	Lokal och regional samverkan för att förebygga och hantera social oro, antagonistiska hot och händelser – en nationell strategi.
Polismyndigheten	Nationell Samverkan CBRNE-händelse
Polismyndigheten	Samhällsgemensam larm- och ledningscentral i Örebro

Post- och Telestyrelsen	Mastbil
Post- och Telestyrelsen	Transportresurs
Riksgälden	Kartläggning av behovet av säkra kommunikationsmedel
Sjöfartsverket	Implementering av gemensamma grunder för samverkan och ledning av sjukvårdsinsatser i samband med sjö- och flygräddningsinsatser till sjöss
Socialstyrelsen	Implementering av "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällstörningar" i landstingen
Socialstyrelsen	Nationell utbildning för regionala instruktörer och insatspersonal i akut omhändertagande av skadade vid C-händelser
Socialstyrelsen	Planering, genomförande och utvärdering övning Barents Rescue 2019 (BR2019)
Socialstyrelsen	Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig
Socialstyrelsen	TFÖ Socialstyrelsen
Statens veterinärmedicinska anstalt	Internationalisering och vidareutveckling av nätverk för kemiska analyser vid kris
Statens veterinärmedicinska anstalt	Medfinansiering av One Health EJP (European Joint Programme): integrering av perspektivet civilt försvar i program på EU-nivå.
Statens veterinärmedicinska anstalt	Mjolk och kött kan förstöras av mögelgifter i fodersäd-risker och prevention
Statens veterinärmedicinska anstalt	Nya kommunikationsmodeller förebygger risker för spridning av zoonotiska bakterier och antibiotikaresistens i verksamheter där barn och ungdomar träffar djur
Statens veterinärmedicinska anstalt	Reservvatten - från bristfällig resurs till resurs vid brist.
Totalförsvarets forskningsinstitut	CELECTIVE (CBRNE Law Enforcement Training initiative)
Totalförsvarets forskningsinstitut	Enhetlig metodik och utbildning i rekognosering, provtagning och fältanalys vid CBRN händelse
Totalförsvarets forskningsinstitut	Inventering av svenskt bioskydd: tillämpning för krisberedskap och höjd beredskap.
Totalförsvarets forskningsinstitut	Planeringsverktyg för hantering av smittspridning från djur via luft i besättning och under transport
Trafikverket	En sammanhållen totalförsvarsplanering i transportsektorn
Trafikverket	Fördjupad nordisk samverkan mellan myndigheter i transportsektorn med fokus på svensk-finsk samverkan
Trafikverket	Trafikverkets bandvagnsstyrka
Tullverket	Utveckling av Tullverkets tillfälliga förmåga till stöd för Försvarsmakten

Tabell 4. Fördelning av anslaget till länsstyrelser

Belopp i tkr	2019
Länsstyrelsen i Blekinge län	5 150
Länsstyrelsen i Dalarnas län	4 865
Länsstyrelsen i Gotlands län	4 492
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	5 130
Länsstyrelsen i Hallands	5 150
Länsstyrelsen i Jämtlands län	6 406
Länsstyrelsen i Jönköpings län	5 240
Länsstyrelsen i Kalmar län	5 020
Länsstyrelsen i Kronoberg	6 955
Länsstyrelsen i Norrbotten	8 167
Länsstyrelsen i Skåne län	7 160
Länsstyrelsen i Stockholms Län	9 361
Länsstyrelsen i Södermanlands län	5 155
Länsstyrelsen i Uppsala	59 616
Länsstyrelsen i Värmland	5 955
Länsstyrelsen i Västerbottens län	6 638
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	3 565
Länsstyrelsen i Västmanlands län	5 050
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	15 769
Länsstyrelsen i Örebro	4 435
Länsstyrelsen i Östergötlands län	5 150
Summa årets bidrag	184 427
Slutreglering föregående års bidrag	- 24 415
Ledningsplatsen - Drift	17 078
Ledningsplatser - Utveckling	19 333
Summa länsstyrelser	196 423

Tabell 5. Fördelning av anslaget till kommuner

Belopp i tkr	2019
Ersättning till kommuner enligt LEH	289 540
Ersättning till kommuner för civilt försvar	100 000
Bidrag abonnemangspris Rakel	27 000
Bidrag för kommunal ledning och räddningscentraler	54 834
Övriga utbetalningar avseende kommunal ledning och räddningscentraler	523
Summa kommuner	471 898

Tabell 6. Fördelning av anslaget till regioner

Belopp i tkr	2019
Ersättning till regioner enligt LEH	30 713
Ersättning till regioner för civilt försvar	30 000
Bidrag för ledningsplatser	8 055
Övriga utbetalningar avseende ledningsplatser	92
Summa regioner	68 860

Tabell 7. Fördelning av anslaget till frivilliga försvarsorganisationer

Belopp i tkr	2 019
Flygvapenfrivilligas Riksförbund (FVRF)	62
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	7 351
Frivilliga Flygkåren (FFK)	7 865
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	130
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	3 000
Insatsingenjörernas riksförbund (IIR)	395
Riksförbundet Sveriges Lottakärer (SLK)	4 781
Sjövärnskårens Riksförbund (SVK)	2 311
Sveriges Bilkårens Riksförbund	6 017
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	6 375
Svenska Brukshundklubben (SBK)	3 654
Svenska Fallskärmsförbundet	130
Svenska Försvarsutbildningsförbundet	4 575
Svenska Röda Korset (SRK)	6 787
Svenska Skyttesportförbundet	130
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	9 236
Summa årets bidrag	62 798
Slutreglering av föregående års bidrag *	- 10 147
Summa frivilliga försvarsorganisationer	52 651

*Slutregleringen av föregående års bidrag är främst hänfört till FFO:s engagemang vid skogsbränderna 2018 vilket påverkade deras kapacitet för ordinarie verksamhet. En äldre skuld ingår även i denna post.

Tabell 8a. Fördelning av anslaget till forskning

Belopp i tkr	2019
Chalmers Tekniska Högskola AB	1 050
FOI - Totalförsvarets forskningsinstitut	34 271
Försvarshögskolan	6 967
Göteborgs Universitet	3 255
Harvard T.H Chan School of Public Health	470
Högskolan i Skövde	3 348
Ideon AB	1 269
Institutet för Framtidsstudier	2 245
Institutet för Rymdfysik	4 906
Karlstads Universitet	1 877
Kungliga Tekniska Högskolan	4 043
Linköpings Universitet	8 292
Lunds Universitet	12 936
Malmö Högskola	1 264
Mittuniversitetet	5 851
NordForsk	2 000
RISE Research Institutes of Sweden	100
Statens geotekniska institut	476
Stockholms Universitet	1 848
Styrelsen för Svensk Brandforskning	3 918
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1 497
Södertörns högskola	231
Umeå Universitet	3 792
US Department of Homeland Security	571
Utrikespolitiska institutet	348
Winning Innovation i Lund AB	1 269
Örebro Universitet	362
Summa	108 456
Återbetalning av forskningsbidrag	- 2 150
Erhållna bidrag för finansiering av forskning	- 1 452
	104 851

Tabell 9b. Lista över forskningsprojekt som avslutats under 2019

Utförare	Projekt
Chalmers tekniska högskola	Riskgruppanalys och fallstudier av olika skadehändelser i hem- och boendemiljö
FOI	ChemBio countermeasures
FOI	Chemical Forensics and Attribution Collaboration on CWA and Toxins
FOI	RN - Radiological and Nuclear Forensics
Försvarshögskolan	Destruktivt ledarskap vid krishantering
Karlstads universitet	Med utsattheten, sårbarheten och livsstilen i fokus – strategier för ökad säkerhet i boende och fritid
Karlstads universitet	Räddningstjänst i ett föränderligt samhälle
Linköpings universitet	CARER – Centrum för forskning inom respons- och räddningssystem
Lunds universitet	Förstudie Brand och olyckor – Nya risker kräver nya lösningar som kräver tvärvetenskaplig forskning
Mittuniversitetet	Changing crises, changing media: Re-assessing and Extending the Knowledge Base on Effective Crisis Communication in Digital, Social and Visual Media Environments
RISE	Förstudie om effektiva räddningsinsatser med fokus på brand
Stockholms universitet	Organiserad antagonism - jihadism och organiserad brottslighet som sociala risker
Södertörns högskola	Radikalisering och motradikalisering
Örebro universitet	Aktörsgemensam riskvärdering genom tydliga budskap om sanering - motverkan av social oro vid återflyttning efter kärnteknisk olycka

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap